

7 клас (70 годин)

Календарно-тематичне планування уроків зарубіжної літератури в 7 класі за програмою «Зарубіжна література. 5–9 класи (2012 р. зі змінами 2017 р.). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. – К. : Вид. дім «Освіта»).

з/п	Дата про-ведення	Тема уроку	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів (за розділами)		ЛК Література і культура УС Україна і світ ЕК Елементи компаративістики ТЛ. Теорія літератури (МЗ) Міжпредметні зв'язки	При-мітки
			Предметні компетентності	Ключові компетентності		
1. Вступ (2 год)						
1		Оригінал і переклад. Види перекладів, специфіка художнього перекладу.	Учень (учениця): дає визначення понять «оригінал», «переклад», «переспів», розрізняє їх (на прикладі окремих текстів); знає види перекладу – прямий (непрямий), точний (неточний), повний (неповний), вільний та ін., встановлює різницю поміж ними (на конкретних прикладах текстів); знає витoki й основні етапи української перекладацької традиції, імена видатних українських перекладачів, котрі зробили значний внесок в культуру України, прилучення українців до світових здобутків;	усвідомлює багатство української мови, яка є засобом міжкультурного спілкування (НЛ-2).	(ТЛ) Поглиблення понять про оригінал і переклад. Переспів (ЛК) Роль художніх перекладів у розвитку культурного діалогу, дружніх взаємин між народами. (УС) Основні відомості про розвиток української перекладацької традиції. Майстри художнього перекладу.	
2		Переклад і переспів	порівнює переклад і переспів одного й того самого твору, встановлює схожість і відмінність між ними; розуміє значення опанування творів в оригіналі (іноземною мовою), роль художніх перекладів у розвитку культури, взаємин між народами, становленні особистості.	усвідомлює багатство української мови, яка є засобом міжкультурного спілкування (НЛ-2).	(ЕК) Основні принципи аналізу та інтерпретації оригіналу і художнього перекладу. Переклад і переспів: схожість і відмінність. (МЗ) Українська література	
2. Билини і балади у світовій літературі (10 годин)						
3		Билина як жанр давньоруської літератури. Поетичне відображення історії Київської Русі в билинах. Основні цикли билин (Київський, Новгородський).	Учень (учениця): виразно читає билини і балади, висловлює власне враження про них, емоційне ставлення до змальованих подій, героїв; дає визначення жанрів «билина», «балада», виявляє їх характерні ознаки в текстах прочитаних творів; знає цикли билин (Київський і Новгородський), ключові твори і героїв циклів;	поважає загальнолюдські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	ЛК. Історія і культура Київської Русі. ТЛ. Билина, гіпербола, епічні пісні	
4		«Ілля Муромець і Соловей-Розбійник». Робота з текстом. Реальність (історія, побут і звичай) і художня вигадка в билинах	виразно читає билини і балади, висловлює власне враження про них, емоційне ставлення до змальованих подій, героїв; дає визначення жанрів «билина», «балада», виявляє їх характерні ознаки в текстах прочитаних творів; знає цикли билин і героїв циклів;	поважає загальнолюдські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	(ЛК) Історія і культура Київської Русі. Зображення героїв билин і балад у мистецтві (живописі, музиці, мультиплікації та ін.).	

5		Ідеал воїна-захисника в билині «Ілля Муромець і Соловей-Розбійник». Елементи фольклору.	виразно читає билини і балади, висловлює власне враження про них, емоційне ставлення до змальованих подій, героїв; дає визначення жанрів «билина», «балада», виявляє їх характерні ознаки в текстах прочитаних творів; знає цикли билин, героїв циклів;	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	ЛК. Зображення героїв билин у мистецтві (живописі, музиці, мультиплікації та ін.).	
6		Балада як жанр фольклору і літератури. Характерні ознаки балади. «Король Лір і його дочки». Моральний урок у творі. Король Лір як вічний образ.	виразно читає билини і балади, висловлює власне враження про них, емоційне ставлення до змальованих подій, героїв; дає визначення жанрів «билина», «балада», виявляє їх характерні ознаки в текстах прочитаних творів; визначає характерні риси фольклорних балад («Король Лір і його дочки», балади про Робіна Гуда); характеризує образи билин і фольклорних балад як традиційні й вічні, розкриває втілення в них народних уявлень (про мораль, патріотизм, героїзм та ін.); переказує сюжет билин і балад (в окремих частинах і цілісно);	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	ТЛ. Балада, символ, вічний образ (МЗ) Історія, іноземна мова	
7		«Як Робін Гуд став розбійником». Ідеї свободи і служіння народові. Образ народного захисника Робіна Гуда.	переказує сюжет билин і балад (в окремих частинах і цілісно); визначає ключові (в тому числі кульмінаційні) моменти в літературних баладах і встановлює, як у ключових моментах виявляються риси героїв, увиразнюється ідея твору; характеризує образи персонажів літературних балад; виявляє засоби поетичної мови в билинах і баладах (гіперболи, епітети, метафори, повтори та ін.), в тому числі фольклорного походження;	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	(ЕК) Порівняння особливостей фольклорних і літературних балад, оригіналів і перекладів (як цілісно, так і в окремих фрагментах).	
8		Літературні балади. Йоганн Крістоф Фрідріх Шиллер (1759-1805). «Рукавичка». Випробування головного героя балади. Образ справжнього лицаря, його мужність, відвага, людська гідність.	переказує сюжет балад (в окремих частинах і цілісно); визначає ключові (в тому числі кульмінаційні) моменти і встановлює, як у ключових моментах виявляються риси героїв, увиразнюється ідея твору; характеризує образи персонажів; виявляє засоби поетичної мови (гіперболи, епітети, метафори, повтори та ін.), в тому числі фольклорного походження; визначає у творах символи (наприклад, рукавичка, озеро, ...), розкриває їх прихований зміст;	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	(ЕК) Порівняння особливостей фольклорних і літературних балад, оригіналів і перекладів (як цілісно, так і в окремих фрагментах).	
9		Адам Міцкевич (1798 -1855). «Світязь». Утвердження любові до батьківщини й героїзму в баладі А. Міцкевича. Символічні образи, елементи фольклору у творі.	зіставляє оригінали літературних балад із художніми перекладами, виявляє особливості авторського відтворення особливостей оригіналів у перекладах; порівнює між собою різні художні переклади літературних балад; розкриває особливості відтворення сюжетів і образів билин і балад у мистецтві (творах живопису, музики, кіно, мультиплікації та ін. – за вибором);	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	(УС) А. Міцкевич і Україна. Музеї А. Міцкевича і пам'ятники письменникові в Польщі (Познань), Україні (Львів), Білорусі (Новогрудок). Українські образи й мотиви в баладі А. Міцкевича «Світязь».	

10		Роберт Льюїс Стівенсон (1850 - 1894). «Балада про вересовий трунок». Основний конфлікт балади (батько і син — король, свобода — рабство). Утвердження духовної сили піктів, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.	зіставляє оригінали літературних балад із художніми перекладами, виявляє особливості авторського відтворення особливостей оригіналів у перекладах; порівнює між собою різні художні переклади літературних балад; розкриває особливості відтворення сюжетів і образів билин і балад у мистецтві (творах живопису, музики, кіно, мультиплікації та ін. – за вибором); називає відомих перекладачів билин, зарубіжних балад, виявляє майстерність їхніх перекладів.	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	ЕК. Порівняння особливостей фольклорних і літературних балад,	
11		Позакласне читання. О.С.Пушкін «Пісня про вішого Олега» Літописне джерело твору, поетизація давньоруської старовини	переказує сюжет билин і балад (в окремих частинах і цілісно); характеризує образи персонажів балад; виявляє засоби поетичної мови і балади (гіперболи, епітети, метафори, повтори та ін.), в тому числі фольклорного походження;	<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	ЛК. Втілення героїв балад у мистецтві (живопис, музика, кіно, театр, мультиплікація та ін..	
12		Контрольна робота за розділами «Вступ», «Билини і балади» (тести, розгорнуті відповіді на запитання або літературний диктант...).		<i>поважає</i> загальнонародські чесноти, родинні цінності, героїзм і відданість вітчизні (НЛ-2); самокритично оцінює власні рішення та поведінку (НЛ-3).	(МЗ) <i>Історія, іноземна мова</i>	

3. Історичне минуле в літературі (10 год. + 2 год. резерв)

13		Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго». В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у романі «Айвенго».	знає основні відомості про життя і творчість письменника; виразно читає твори (фрагменти або цілісно), виявляє емоційне враження від прочитаного, пояснює своє ставлення; виявляє історичну основу прочитаних творів; висловлює власне судження щодо подій і образів, підтверджує свою думку цитатами з тексту; переказує текст (у частинах або цілісно) з виявленням особливостей сюжету (епічного або ліричного);	<i>цінує</i> любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); <i>висловлює судження</i> щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) <i>усвідомлює</i> важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	УС. Висловлювання українських митців про В. Скотта, його вплив на розвиток історичного роману ТЛ. Поглиблення понять про роман (історичний роман).	
14		Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу.	характеризує образи персонажів, виявляє в них ключові риси, національний і загальнонародський зміст; вирізняє у прочитаних текстах художні засоби створення образів персонажів, встановлює функції засобів образотворення; характеризує образ автора і засоби вираження авторської позиції, ідеї);	<i>цінує</i> любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); <i>висловлює судження</i> щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) <i>усвідомлює</i> важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	(УС) <i>Висловлювання українських митців про В. Скотта, його вплив на розвиток історичного роману.</i>	

15		Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Образи Бріана де Буагильбера, принца Джона, Фрон де Бефа, Моріса де Брасі.	порівнює образи героїв (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді Ровена і Ребекка), виявляє схожість і відмінності між ними; дає визначення поняття «художній час», пояснює його відмінність від хронологічного часу; виокремлює епізоди текстів, де відбувається зміщення лінійного часу, відхід автора від хронологічної послідовності у викладі подій, пояснює значення цього прийому;	цінує любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) усвідомлює важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	(ЕК) Порівняння образів персонажів (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді Ровена і Ребекка).	
16		Образи Ровени і Ребекки. Ідея віротерпимості в романі.	порівнює образи героїв (, леді Ровена і Ребекка), виявляє схожість і відмінності між ними;	цінує любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) усвідомлює важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	(ЕК) Порівняння образів персонажів (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді Ровена і Ребекка).	
17		Розвиток мовлення (усно). Презентація творчого проекту «Лицарі середньовіччя» Порівняння образів персонажів (Бріан де Буагильбер і Айвенго, леді Ровена і Ребекка).	дає визначення поняття «художній час», пояснює його відмінність від хронологічного часу; виокремлює епізоди текстів, де відбувається зміщення лінійного часу, відхід автора від хронологічної послідовності у викладі подій, пояснює значення цього прийому;		(ЕК) Зіставлення літературних творів із їхніми втіленнями в інших видах мистецтва (кіно, театр, ілюстрації та ін.).	
18		Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.	характеризує образи персонажів, виявляє в них ключові риси, національний і загальнолюдський зміст; характеризує образ автора і засоби вираження авторської позиції; визначає види і функції пейзажу у прочитаних творах (розкриття образів, національного колориту, авторської позиції, ідеї); дає визначення поняття «художній простір», встановлює особливості художнього простору в прочитаних творах;		(ЕК) Зіставлення літературних творів із їхніми втіленнями в інших видах мистецтва (кіно, театр, ілюстрації та ін.).	
19		Контрольна робота: твір за романом В. Скотта «Айвенго».	«Мій улюблений герой роману «Айвенго»»		(МЗ) Історія, музичне мистецтво	
20		Друга світова війна у європейській поезії. К. І. Галчинський. «Лист із полону», «Пісня про солдатів з Вестерплатте» та ін., А. Маргул-Шпербер. «Про назву концтабору Бухенвальд».	аналізує ліричні твори про Другу світову війну; розуміє значення культури в боротьбі за мир, демократичні цінності. дає визначення поняття «художній час», пояснює його відмінність від хронологічного часу; дає визначення поняття «художній простір», встановлює особливості художнього простору в прочитаних творах;	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); цінує любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) усвідомлює важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	ТЛ. Поглиблення понять про вірш. (ЛК) Культура проти війни (твори живопису, музики, кіно, в яких викривається війна).	
21		Б. Ш. Окуджава. «До побачення, хлопчики...» (та інші – 2-3 твори за вибором учнів і вчителя).	аналізує ліричні твори про Другу світову війну; розуміє значення культури в боротьбі за мир, демократичні цінності. виразно читає твори (фрагменти або цілісно), виявляє емоційне враження від	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1);	(ЛК) Культура проти війни (твори живопису, музики, кіно, в яких викривається війна).	

22		Позакласне читання. І. Вайсглас. «Круки». Ю. Друніна «Зінка». Або шолохов «Доля людини». Зображення трагедії Другої світової війни з різних боків Європи.	аналізує ліричні твори про Другу світову війну; розуміє значення культури в боротьбі за мир, демократичні цінності. виразно читає твори (фрагменти або цілісно), виявляє емоційне враження від прочитаного, пояснює своє ставлення	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); цінує любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) усвідомлює важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	ЛК. Культура проти війни (твори живопису, музики, кіно, у яких викривається війна).
23		Василь Володимирович Биков (1924–2003). «Альпійська балада». Особливості сюжету і композиції повісті.	знає основні відомості про життя і творчість письменника; виразно читає твори (фрагменти або цілісно), виявляє емоційне враження від прочитаного, пояснює своє ставлення; аналізує ліричні твори про Другу світову війну; розуміє значення культури в боротьбі за мир, демократичні цінності.	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); цінує любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) усвідомлює важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	ТЛ. Поглиблення понять про роман (історичний роман). Початкові поняття про художній час, художній простір, пейзаж
24		Образи Івана Терешка і Джулії. Протиставлення сили дружби й кохання світу насильства.	переказує текст (у частинах або цілісно) з виявленням особливостей сюжету персонажів, виявляє в них ключові риси, національний і загальнолюдський зміст;	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); цінує любов до ближнього, вияв патріотизму (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3) усвідомлює важливість креативності та переваги спільної діяльності задля досягненні мети (НЛ-4)	(ЕК) Зіставлення літературних творів із їхніми втіленнями в інших видах мистецтва (кіно, театр, ілюстрації та ін.).
25		Гуманістичний зміст повісті. Символічність назви твору, риси жанру балади в ньому.	переказує текст (у частинах або цілісно) з виявленням особливостей сюжету (епічного або ліричного); характеризує образи персонажів, виявляє в них ключові риси, національний і загальнолюдський зміст;	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3)	(ЛК) Культура проти війни (твори живопису, музики, кіно, в яких викривається війна).
26		Розвиток мовлення (письмово). Твір про духовне випробування людини	висловлює враження про ліричні твори про Другу світову війну	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3)	(ЕК) Зіставлення літературних творів із їхніми втіленнями в інших видах мистецтва (кіно, театр, ілюстрації)
27		Контрольна робота за розділом «Історичне минуле в літературі» (різномірне завдання).	висловлює враження про ліричні твори про Другу світову війну	усвідомлює загрозу зникнення людства внаслідок війн на планеті Земля (НЛ-1); висловлює судження щодо переваг мирного співіснування народів світу (НЛ-3)	(МЗ) Історія, музичне мистецтво

4. Духовне випробування людини (6 год.)

28		Джеймс Олдрідж (нар. 1918). «Останній дюйм». Проблема взаємин між батьками й дітьми. Символічність назви оповідання.	Учень (учениця): виразно читає художні тексти, емоційно сприймає, висловлює враження від прочитаних творів; розкриває історичні, моральні, філософські проблеми у творах письменників, актуальність проблематики оповідань для сьогодення; розповідає про основні факти життя і творчості митців;	аналізує трагічні наслідки ризикованого втручання людини у світ природи (НЛ-1); набуває навичок ухвалювати життєво важливі рішення, усвідомлює цінність родинних стосунків (НЛ-2); цінує професіоналізм, навчається долати труднощі, критично оцінює ризики підприємницької діяльності в екстремальних умовах (НЛ-4).	УС. Дж. Олдрідж і Україна. Українські переклади творів митця. ТЛ. Поглиблення понять про оповідання.
----	--	--	---	---	--

29	Образи Бена і Деві, художні засоби їхнього створення.	вирізняє напружені (кульмінаційні) моменти сюжету, їх значення для розкриття образів персонажів; аналізує образи персонажів: їх характерні риси, вчинки, стосунки з іншими персонажами, динаміку, засоби створення (художня деталь, символи та ін.);	аналізує трагічні наслідки ризикованого втручання людини у світ природи (НЛ-1); <i>набуває</i> навичок ухвалювати життєво важливі рішення, <i>усвідомлює</i> цінність родинних стосунків (НЛ-2); <i>цінує</i> професіоналізм, <i>навчається</i> долати труднощі, <i>критично оцінює</i> ризики підприємницької діяльності в екстремальних умовах (НЛ-4)	(УС) Дж. Олдрідж і Україна. Українські переклади творів митців.	
30	Віра у внутрішні можливості людини, подолання нею життєвих випробувань, здатність до порозуміння. Утвердження сімейних цінностей.	знаходить у прочитаних творах символи, виявляє їх прихований зміст, множинність трактування; порівнює оригінали й художні переклади (фрагменти) творів митців (за умови володіння іноземною мовою); висловлює власне ставлення до порушених у творах філософських і моральних проблем.	аналізує трагічні наслідки ризикованого втручання людини у світ природи (НЛ-1); <i>набуває</i> навичок ухвалювати життєво важливі рішення, <i>усвідомлює</i> цінність родинних стосунків (НЛ-2); <i>цінує</i> професіоналізм, <i>навчається</i> долати труднощі, <i>критично оцінює</i> ризики підприємницької діяльності в екстремальних умовах (НЛ-4)	(МЗ) Історія, іноземна мова	
31	Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Балада про Схід і Захід». «Якщо...». Протистояння і примирення Сходу й Заходу в «Баладі про Схід і Захід» Р. Кіплінга. Антитези у творі. Ідеї миру і дружби. Динаміка образів головних героїв (Камаль, Полковничий син).	виразно читає художні тексти, емоційно сприймає, висловлює враження від прочитаних творів; розкриває історичні, моральні, філософські проблеми у творах письменників, актуальність проблематики оповідань для сьогодення; розповідає про основні факти життя і творчості митців; вирізняє напружені (кульмінаційні) моменти сюжету, їх значення для розкриття образів персонажів;	аналізує трагічні наслідки ризикованого втручання людини у світ природи (НЛ-1); <i>набуває</i> навичок ухвалювати життєво важливі рішення, <i>усвідомлює</i> цінність родинних стосунків (НЛ-2); <i>цінує</i> професіоналізм, <i>навчається</i> долати труднощі, <i>критично оцінює</i> ризики підприємницької діяльності в екстремальних умовах (НЛ-4)	ТЛ. Поглиблення понять про баладу (літературну).	
32	Проблема духовного випробування людини та її моральної стійкості у вірші Р. Кіплінга «Якщо...». Сюжет і композиція вірша. Художні особливості твору, його провідна ідея (людина повинна залишатися собою у різних життєвих випробуваннях, зберігати вірність моральним принципам).	виразно читає художні тексти, емоційно сприймає, висловлює враження від прочитаних творів; розкриває історичні, моральні, філософські проблеми у творах письменників, актуальність проблематики оповідань для сьогодення; розповідає про основні факти життя і творчості митців; вирізняє напружені (кульмінаційні) моменти сюжету, їх значення для розкриття образів персонажів;	аналізує трагічні наслідки ризикованого втручання людини у світ природи (НЛ-1); <i>набуває</i> навичок ухвалювати життєво важливі рішення, <i>усвідомлює</i> цінність родинних стосунків (НЛ-2); <i>цінує</i> професіоналізм, <i>навчається</i> долати труднощі, <i>критично оцінює</i> ризики підприємницької діяльності в екстремальних умовах (НЛ-4)	(ТЛ) Поглиблення понять про баладу (літературну), оповідання, віри. (ЛК) Утілення творів Дж. Олдріджа, Р. Кіплінга в мистецтві (кіно, ілюстрації тощо).	Напам.
33	Виразне читання. Конкурс на кращого читця. Читання напам'ять вірша Р. Кіплінга «Якщо...». Самостійна робота за творчістю Олдріджа і Кіплінга: тести	виразно читає художні тексти, емоційно сприймає, висловлює враження від прочитаних творів;	аналізує трагічні наслідки ризикованого втручання людини у світ природи (НЛ-1); <i>набуває</i> навичок ухвалювати життєво важливі рішення, <i>усвідомлює</i> цінність родинних стосунків (НЛ-2); <i>цінує</i> професіоналізм, <i>навчається</i> долати труднощі, <i>критично оцінює</i> ризики підприємницької діяльності в екстремальних умовах (НЛ-4)	(МЗ) Історія, іноземна мова	

5. Дружба і кохання (9 год.)

34		Олександр Сергійович Пушкін (1799–1837). «19 жовтня 1825 року». Дитинство і юність О. С. Пушкіна. Уславлення лицейської дружби й вірності ідеалам у вірші О. С. Пушкіна «19 жовтня 1825 року». Авторські спогади й роздуми у творі.	знає і розповідає про основні факти життя і творчості митця, зв'язки з Україною, увічнення пам'яті в літературних музеях, пам'ятниках; виявляє факти біографії О.С. Пушкіна у вірші «19 жовтня 1825 року»; визначає основну ідею вірша О.С. Пушкіна «19 жовтня 1825 року», знаходить відповідні цитати;	висловлює судження щодо важливості духовного й емоційного збагачення людини (НЛ-1); усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	(УС) Музей О.С. Пушкіна в Царському Селі (Лицей). ТЛ. Поглиблення понять про вірш, образ автора. (МЗ) Іноземна мова, історія	
35		Шолом-Алейхем «Пісня над піснями» Віхи життєвого і творчого шляху письменника. Відображення долі єврейського народу	характеризує образ автора у вірші його спогади, зміни образу автора в часі; визначає роль описів природи у вірші, розкриває їх емоційне забарвлення і художні засоби втілення певних емоцій і почуттів;	висловлює судження щодо важливості духовного й емоційного збагачення людини (НЛ-1); усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	(ЛК) Біблія («Пісня над піснями»). Екранізації, ілюстрації, театральні вистави за творами митців. УС) Шолом-Алейхем і Україна. Літературні музеї Шолом-Алейхема	
36		Тема кохання в повісті. Еволюція героїв у часі. Біблійні мотиви в повісті.		усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	(ЛК) Біблія («Пісня над піснями»). Екранізації, ілюстрації, театральні вистави за творами митців.	
37		Олександр Грін (1880–1932). «Пурпурові вітрила». Поєднання реального і фантастичного в повісті.	переказує основні події повістей «Пісня над піснями» Шолом-Алейхема і «Пурпурові вітрила» Олександра Гріна; визначає особливості сюжету і композиції повістей;	висловлює судження щодо важливості духовного й емоційного збагачення людини (НЛ-1); усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	УС. Літературні музеї Олександра Гріна. ТЛ. Поглиблення понять про повість. (УС) Літературні музеї Шолом-Алейхема і Олександра Гріна.	
38		Утвердження етичних цінностей. Ассоль і Грей.	характеризує духовно-емоційний світ головних героїв повістей, зміни (або незмінність) їхніх внутрішніх якостей; розкриває сутність трактування проблеми кохання у творах; висловлює власні судження щодо персонажів (Шимек, Бузя, Ассоль, Артур Грей), їхнє ставлення до кохання і світу;	висловлює судження щодо важливості духовного збагачення людини (НЛ-1); усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	ЕК. Зіставлення літературних образів із кінообразами.	

39		Основний конфлікт твору (Каперна – мрія). Символіка образу пурпурових вітрил.	переказує основні події повісті «Пурпурові вітрила» Олександра Гріна; визначає особливості сюжету і композиції повісті; характеризує духовно-емоційний світ головних героїв повістей, зміни (або незмінність) їхніх внутрішніх якостей; розкриває сутність трактування проблеми кохання у творі висловлює власні судження щодо персонажів, Ассоль, Артур Грей, їхнє ставлення до кохання і світу; визначає теми, провідні мотиви, ідеї	висловлює судження щодо важливості духовного й емоційного збагачення людини (НЛ-1); усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	(ЛК) Біблія («Пісня над піснями»). Екранізації, ілюстрації, театральні вистави за творами митців.	
40		Розвиток мовлення (усно). Твір –есе «Зустріч із дивом» або твір-роздум		(ТЛ) Поглиблення понять про вірш, повість, образ автора. Феєрія (повість-феєрія).	(ЕК) Феєрія і казка: схожість і відмінності. Порівняння образів персонажів (Бузя – Ассоль, Шимек – Артур Грей).	
41		Вірші зарубіжних поетів про дружбу і кохання, Р. Бернс , «Любов», Г. Гейне. «Коли настає чудовий май...». К. М. Симонов , «Жди мене...» (та інші – 2-3 за вибором учнів і вчителя). Поетизація високого почуття, розкриття його сутності	визначає основну ідею вірша, знаходить відповідні цитати; характеризує образ автора у вірші, його спогади, зміни образу автора в часі; розкриває їх емоційне забарвлення і художні засоби втілення певних емоцій і почуттів;	висловлює судження щодо важливості духовного й емоційного збагачення людини (НЛ-1); усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2); цінує віру у власні здібності, здатність ухвалювати нестандартні рішення для втілення мрії (НЛ-4).	(УС). Пам'ятники О.С. Пушкіну, Шолом-Алейхему, Олександрю Гріну в Україні й за кордоном.	Напам.
42		УПЧ. Світова поезія про кохання Виразне читання поезій	виразно читає вірші зарубіжних авторів про кохання, висловлює враження від прочитаних творів, порівнює оригінали та переклади віршів (за умови володіння іноземною мовою)	усвідомлює красу високих почуттів, висловлює критичну думку щодо вияву меркантилізму, прагматизму у людських стосунках (НЛ-2);	(ЕК) Порівняння образів персонажів. Зіставлення літературних образів із кінообразами.	
43		Контрольна робота за розділами «Духовні випробування людей» та «Дружба і кохання» (комбінована контрольна робота).			(МЗ) Іноземна мова, історія	
6. Літературний детектив (5 год.)						
44		Детектив як жанр літератури, характерні ознаки жанру. Жанрове розмаїття детективів. Е. А. По – засновник жанру детективу у світовій літературі.	Учень (учениця): дає визначення жанру «детектив», виявляє його характерні ознаки на прикладі прочитаних творів; знає про історію виникнення і формування жанру у світовій літературі, видатних представників детективної літератури;	розуміє невідворотність покарання злочину (НЛ-2); висловлює судження щодо переваг фізичної витривалості, здорового способу життя (НЛ-3); усвідомлює необхідність набуття знань для успішної професійної діяльності (НЛ-4).	(ТЛ) Оповідач і розповідач. Початкове поняття про точку зору.	

45		Едгар Аллан По (1809-1849). «Золотий жук». Захопливий сюжет повісті «Золотий жук». Особливості композиційної будови твору	розповідає про ключові віхи життя і творчості Е.А. По і А. К. Дойла, називає їх найвідоміші книги, Особливості композиційної будови твору – «розповідь у розповіді», її художнє значення (посднання різних точок зору, створення емоційної напруги, таємничої атмосфери та ін.).	<i>розуміє</i> невідворотність покарання злочину (НЛ-2); <i>висловлює</i> судження щодо переваг фізичної витривалості, здорового способу життя (НЛ-3); <i>усвідомлює</i> необхідність набуття знань для успішної професійної діяльності (НЛ-4).	<i>(ЛК) Екранізації творів Е. А. По. Музеї Е. По в США (Балтимор, Річмонд), Пам'ятники письменникам та їхнім героям.</i>
46		Образи Вільяма Леграна, Джупітера, оповідача.	висловлює враження від прочитаних творів, розповідає про своїх улюблених героїв; виявляє особливості сюжету і композиції творів Е.А. По встановлює значення прийому «розповідь у розповіді» в текстах характеризує образи персонажів (Легран, Джупітер, змальовує образи оповідачів	<i>розуміє</i> невідворотність покарання злочину (НЛ-2); <i>висловлює</i> судження щодо переваг фізичної витривалості, здорового способу життя (НЛ-3); <i>усвідомлює</i> необхідність набуття знань для успішної професійної діяльності (НЛ-4).	<i>(МЗ) Українська література, біологія</i>
47		Артур Конан Дойл (1859–1930). Оповідання про Шерлока Холмса («Пістрява стрічка»). А. Конан Дойл – відомий автор детективних циклів, популярність його героїв у різних країнах. Особливості сюжету і композиції оповідань про Шерлока Холмса. Шерлок Холмс як безпосередній учасник розв'язання сімейного конфлікту в оповіданні «Пістрява стрічка».	Виявляє причини популярності серед різних поколінь; виявляє характерні ознаки циклу в «Записках про Шерлока Холмса»; висловлює враження від прочитаних творів письменників, розповідає про своїх улюблених героїв; виявляє особливості сюжету і композиції творів Е.А. По і А. К. Дойла; встановлює значення прийому «розповідь у розповіді» в текстах письменників; характеризує образи персонажів (Шерлок Холмс, Ватсон, учасники злочинів та ін.); змальовує образи оповідачів, називає їхні провідні риси, роль у розгортанні сюжету (спостерігач, безпосередній учасник сюжету (персонаж)	<i>розуміє</i> невідворотність покарання злочину (НЛ-2); <i>висловлює</i> судження щодо переваг фізичної витривалості, здорового способу життя (НЛ-3); <i>усвідомлює</i> необхідність набуття знань для успішної професійної діяльності (НЛ-4).	<i>(УС) Українські письменники – майстри детективного жанру. (ЛК) Екранізації творів Е. А. По і А. Конана Дойла. Музеї Е. По в США (Балтимор, Річмонд), Шерлока Холмса у Великобританії (Лондон). Пам'ятники письменникам та їхнім героям.</i>
48		Сутність «дедуктивного методу» Шерлока Холмса, утвердження в його образі сили інтелекту і моральних якостей. Доктор Ватсон як оповідач. Іронічне зображення пристрасті людини до збагачення в оповіданні «Спілка рудих». Різні точки зору на події як художній прийом створення атмосфери таємничості.	, розповідає про своїх улюблених героїв; виявляє особливості сюжету і композиції творів Е.А. По і А. К. Дойла; встановлює значення прийому «розповідь у розповіді» в текстах письменників; характеризує образи персонажів (Шерлок Холмс, Ватсон, учасники злочинів та ін.); змальовує образи оповідачів, називає їхні провідні риси, роль у розгортанні сюжету (спостерігач, безпосередній учасник сюжету (персонаж)	<i>розуміє</i> невідворотність покарання злочину (НЛ-2); <i>висловлює</i> судження щодо переваг фізичної витривалості, здорового способу життя (НЛ-3); <i>усвідомлює</i> необхідність набуття знань для успішної професійної діяльності (НЛ-4).	ГЛ. Оповідач і розповідач. Початкове поняття про точку зору. <i>(МЗ) Українська література, біологія (ЛК) Екранізації творів Е. А. По і А. Конана Дойла (1-2 за вибором). (ЕК). Порівняння літературних детективів з екранізаціями</i>
49		Контрольна робота за розділом «Літературний детектив»: твір «Мій улюблений детективний герой».			

7. Світова новела (6 год. + 2 год. резерв)

50		Новела як літературний жанр, її характерні ознаки, різновиди. О. Генрі (1862–1910).- майстер новели. «Дари волхвів» Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі, художні деталі.	Учень (учениця): дає визначення жанру новели, виявляє її характерні ознаки у прочитаних творах; розрізняє за змістом різновиди новел (психологічну, філософську, фантастичну та ін.); виразно читає і переказує (близько до тексту) новели письменників;	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2); усвідомлює цінність життя (НЛ-3); шанобливо ставиться до мистецького хисту (НЛ-4).	(ЛК) Біблія («Поклоніння волхвів»). Особливості вірувань японців. ТЛ. Новела та її різновиди.
51		Новела «Останній листок» – гімн людині, котра здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана (непримітна зовнішність, невдаха, найкращий «шедевр» митця).	характеризує образи персонажів новел у їхніх стосунках, динаміці, виявляє ключові риси персонажів, їх моральні якості; розмірковує над фіналами творів, дає їм (фіналам) власне тлумачення; характеризує образ розповідача (новели О. Генрі),	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2); усвідомлює цінність життя (НЛ-3); шанобливо ставиться до мистецького хисту (НЛ-4).	(УС) Українські письменники – майстри новели.
52		Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели, розповідач	характеризує образи персонажів новел у їхніх стосунках, динаміці, виявляє ключові риси персонажів, їх моральні якості; розкриває підтекст окремих епізодів творів; порівнює образи героїв новел О. Генрі;	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2); усвідомлює цінність життя (НЛ-3); шанобливо ставиться до мистецького хисту (НЛ-4).	ЕК. Порівняння образів героїв новели. ТЛ. Поглиблення понять про оповідача і розповідача
53		Розвиток мовлення (письмово). Твір-роздум «Чи здійснилася мрія старого Бермана?» (за новелою О. Генрі «Останній листок».	характеризує образи персонажів новел у їхніх стосунках, динаміці, виявляє ключові риси персонажів, їхні моральні якості; розмірковує над фіналами творів, дає їм (фіналам) власне тлумачення;	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2);	(МЗ) Іноземна мова, географія, образотворче мистецтво
54		Герберт Джордж Уеллс (1866–1946). «Чарівна крамниця». Видатний англійський фантаст Г. Дж. Уеллс. Точка зору дорослого і дитини в новелі «Чарівна крамниця».	визначає особливості розвитку сюжету новел, напружені (кульмінаційні) моменти творів; характеризує образи персонажів новел у їхніх стосунках, динаміці, виявляє ключові риси персонажів, їх моральні якості; розмірковує над фіналами творів, дає їм (фіналам) власне тлумачення; характеризує образ оповідача	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2); усвідомлює цінність життя (НЛ-3); шанобливо ставиться до мистецького хисту (НЛ-4).	ТЛ. Поглиблення поняття про точку зору.
55		«Дива» та їхнє сприйняття персонажами. Оповідач твору (батько). Особливості дитячого світу. Роль елементів фантастики.	різних видах мистецтва, висловлює ставлення до них (1-2 твори за вибором).	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2); усвідомлює цінність життя (НЛ-3); шанобливо ставиться до мистецького хисту (НЛ-4).	(ЕК) Порівняння оригіналів і художніх перекладів новел О. Генрі, Г. Дж. Уеллса (окремих фрагментів творів).

56		Рюноске Акутагава (1892–1927). «Павутинка». Майстер японської новели Р. Акутагава. Утілення ідеї про моральну справедливість у новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата).	виявляє культурні паралелі в текстах новел, зв'язок із японськими традиціями в новелі «Павутинка» Р. Акутагани; розкриває підтекст окремих епізодів творів;	висловлює судження щодо моральної відповідальності за свої вчинки та утвердження справедливості; цінує щирість людських стосунків (НЛ-2); усвідомлює цінність життя (НЛ-3); шанобливо ставиться до мистецького хисту (НЛ-4).	ЛК. Біблія («Поклоніння волхвів»). Особливості вірувань японців	
57		Контрольна робота за темами «Літературний детектив» та «Світова новела»			. (МЗ) Іноземна мова, географія, образотворче мистецтво	

8.Сучасна література. Я І СВІТ (6 год. + 1 год. резерв)

58		Діана Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула» Поєднання елементів казки і детективу у творі.	знає основні відомості про життя і творчість сучасних письменників; розповідає про ключові події сюжету творів; розкриває актуальні теми і проблеми у прочитаних текстах; характеризує образи головних героїв, їх сприйняття світу, стосунки з батьками, друзями та ін.;	прогнозує загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); розуміє важливість самостійного мислення, цінує свободу (НЛ-2); аналізує ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, усвідомлює цінність життя (НЛ-3); виявляє здатність оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	(ТЛ) Поглиблення понять про оповідача, розповідача роман, повість, фентезі. Поглиблення про уявлені про категорію «художність» в оцінці творів масового мистецтва.	
59		Образ Софі, світ її мрій та бажань, жажів. Значення художнього прийому чаклунства у творі.		прогнозує загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); розуміє важливість самостійного мислення, цінує свободу (НЛ-2); аналізує ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, усвідомлює цінність життя (НЛ-3); виявляє здатність оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	(ЛК) Коло читання сучасних підлітків.	
60		Айзек Азімов (1920-1992). «Фах». Роздуми про майбутнє людини й людства. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі.	порівнює образи підлітків у прочитаних творах; оцінює (з допомогою вчителя) художню вартість прочитаних творів; володіє інформацією про бібліотеки України (центральні, а також у рідному місті, селі), їх структуру, організацію роботи (в тому числі через Інтернет);	прогнозує загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); розуміє важливість самостійного мислення, цінує свободу (НЛ-2); аналізує ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, усвідомлює цінність життя (НЛ-3); виявляє здатність оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	(МЗ) Іноземна мова	
61		Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Утвердження сили людського інтелекту, самостійності мислення, творчої уяви, моральних цінностей.	характеризує образи головних героїв, їх сприйняття світу, стосунки з батьками, друзями та ін.; аналізує окремі фрагменти тексту визначає особливості художньої оповіді у творах (від 1-ої чи 3-ої особи), роль оповідної форми у розкритті образів героїв;	прогнозує загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); розуміє важливість самостійного мислення, цінує свободу (НЛ-2); аналізує ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, усвідомлює цінність життя (НЛ-3); виявляє здатність оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	(ЕК) Порівняння образів підлітків у творах. (УС) Бібліотеки України.	

62		Позакласне читання Корнелія Функе «Чорнильне серце.» Тема «оживлення» книги у творі. Образ Мегі	порівнює образи підлітків у прочитаних творах; оцінює (з допомогою вчителя) художню вартість прочитаних творів; володіє інформацією про бібліотеки України (центральні, а також у рідному місті, селі), їх структуру, організацію роботи (в тому числі через Інтернет);	<i>прогнозує</i> загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); <i>розуміє</i> важливість самостійного мислення, <i>цінує</i> свободу (НЛ-2); <i>аналізує</i> ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, <i>усвідомлює</i> цінність життя (НЛ-3); <i>виявляє здатність</i> оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	(ЕК) Порівняння образів підлітків у творах. (УС) Бібліотеки України.
63		Контрольна робота за розділом «Сучасна література». Різноманітні завдання, розгорнуті відповіді на запитання...	Написання твору «Книги, які я взяв би із собою»	<i>прогнозує</i> загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); <i>розуміє</i> важливість самостійного мислення, <i>цінує</i> свободу (НЛ-2); <i>аналізує</i> ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, <i>усвідомлює</i> цінність життя (НЛ-3); <i>виявляє здатність</i> оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	
64		Позакласне читання. Луїс Сашар. «Ями». Захоплюючий роман про підлітка Стенлі Ілнетса. Кохання, зрада, страх, надія — те, що єднає долі різних поколінь.	<i>розповідає</i> про твори сучасних авторів, які привернули його (її) увагу, пояснює свої уподобання; <i>виявляє</i> початкові вміння розрізнення художньої вартості сучасних творів	<i>прогнозує</i> загрози для розвитку інтелекту людини, пов'язані з науково-технічним прогресом (НЛ-1); <i>розуміє</i> важливість самостійного мислення, <i>цінує</i> свободу (НЛ-2); <i>аналізує</i> ступінь ризику під час прийняття життєво важливого рішення, <i>усвідомлює</i> цінність життя (НЛ-3); <i>виявляє здатність</i> оперативно та адекватно реагувати на технологічні зміни у житті суспільства (НЛ-4).	ЛК. Коло читання сучасних підлітків. ЕК. Зіставлення художнього твору з екранізацією («Клад». Фільм 2003 р. режисера Ендрю Девіса, знятий за романом «Ями» Л. Сашара).
9. Підсумки (2 години)					
65		Підсумки. Узагальнення і систематизація навчального матеріалу (1 година — за I семестр)	Учень (учениця): знає авторів і відомих українських перекладачів творів зарубіжних письменників, що вивчалися протягом року; аналізує й інтерпретує художні твори (окремі компоненти й цілісно (малі жанри – вірші, балади, оповідання, новели)); знає визначення основних літературознавчих понять, що вивчалися протягом 5-7 класу, застосовує їх у процесі аналізу й інтерпретації тексту;	<i>розкриває</i> взаємозв'язки людини і навколишнього середовища (НЛ-1); <i>цінує</i> здатність до ненасильницького розв'язання конфліктів (НЛ-2); <i>усвідомлює</i> переваги здорового способу життя та безпечної поведінки (НЛ-3); <i>розуміє</i> роль ініціативності та підприємливості в суспільстві (НЛ-4).	(МЗ) Українська література
66		Сучасні літературні видання для дітей і підлітків. Ознайомлення зі списком рекомендованої літератури на 8-й клас.	визначає жанрові ознаки, форми оповіді (від 1-ої чи 3-ої особи) у творах, що вивчалися протягом року; демонструє вміння зіставляти оригінали й переклади творів (на окремих рівнях – тематики, образів, мовних особливостей та ін.), а також порівнювати твори різних видів мистецтва, твори українських і зарубіжних авторів (в окремих аспектах – теми, ідеї, образи, жанри та ін.).	<i>розкриває</i> взаємозв'язки людини і навколишнього середовища (НЛ-1); <i>цінує</i> здатність до ненасильницького розв'язання конфліктів (НЛ-2); <i>усвідомлює</i> переваги здорового способу життя та безпечної поведінки (НЛ-3); <i>розуміє</i> роль ініціативності та підприємливості в суспільстві (НЛ-4).	(МЗ) Українська література
67-70		Резервний час.			